

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 4534

гр. София, 17.07.2018 г.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 12 състав,
в закрито заседание на 17.07.2018 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Наталия Ангелова

като разгледа дело номер **2760** по описа за **2016** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство по делото е по реда на чл.203 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ). Делото е образувано по искова молба на Р. А. С. от [населено място], срещу Българска народна банка (БНБ), с която са предявени иски за присъждане на парични обезщетения за вреди в размер на 8 627,96лв. и на 44 070,90лв., претърпени като пряка и непосредствена последица от действия и бездействия на БНБ, нарушаващи норми по правото на ЕС. Исковите са предявени на правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ във връзка с чл.203 и следващите от АПК, които уреждат общо производство за отговорност на държавата за вреди от административна дейност. Основания на исковите претенции :

1. Обезщетението по първия иск (8 627,96лв.) представлява законната лихва за периода от 30.06.2014г. до 04.12.2014г. върху гарантирания размер на депозитите на ищцата в Корпоративна търговска банка АД в несъстоятелност (К.), които са платени чрез Фонда за гарантиране на вземанията в банките (ФГВБ) след последната дата.

1.1. Счита, че плащането на депозитите е забавено от бездействието на БНБ да установи „неналичен депозит“ съгласно чл.10, т.1 от Директива 94/19/ЕО и в срока по чл.1, т.3, буква i) от същата директива, а БНБ е компетентен орган да установи това обстоятелство, на основание чл.2, ал.6 от Закона за Българската народна банка (ЗБНБ) и чл.11 от Закона за кредитните институции (ЗКИ).

1.2. Незаконосъобразността на бездействието е обоснована с изводите в писмо от 01.08.2014г. и съобщение до медиите от 25 септември 2014г. на Европейската комисия (ЕК), както и по т.25 от Препоръка на Европейския банков орган (ЕБО) от 17 октомври 2014г. за допуснато нарушение на правото на ЕС като не е извършено необходимото за установяване неналичността на депозитите в К..

1.3. Установяването следвало да се извърши на 30.06.2014г., предвид сроковете по директивата, от тази дата следвало да текат сроковете за плащане на гарантираните депозити. С това обосновава причинната връзка между вредите по този иск и бездействието на БНБ да извърши установяването до тази дата.

2.Обезщетението по втория иск (44 070,90лв.) представлява вземането над гарантирания размер на депозитите, което претендира като вреди от неправомерни действия и бездействия на БНБ.

2.1.Действията, в нарушение на чл.17 и чл.54 от Х. за основните права на ЕС (Х.) – правото на собственост, поради ретроактивното им действие, са: решение от 06.11.2014г. на БНБ за отнемане на разрешение за увеличение на капитала от втори ред; указанията в решение от 31.07.2014г. за обезценките на кредитните експозиции; решението от 06.11.2014г. за отнемане на лиценза на К., взето въз основа на доклад, който не съответствал на Международните одиторски стандарти.

2.2.Указанията на БНБ за оценките на активите и задбалансовите позиции на К., съставлявали и действия в нарушение на чл.120 от ДФЕС, чл.3 от Д., чл.24 от Регламент (ЕС)№575/2013г. и на Международен счетоводен стандарт 39, оценките следвало да бъдат извършени към 30.06.2014г.

2.3.Действия в нарушение на чл.63-65 ДФЕС съставлявали мерките за надзор спрямо К. като неоправдани и непропорционални на състоянието на банката към 20.06.2014г., мерките не били насочени към оздравяване на банката, която се нуждаела само от ликвидна подкрепа.

2.4.Неправомерните действия били извършени още на 20.06.2014г. –с поставянето на К. под особен надзор и продължили до 06.11.2014г. – отнемавено на банковия лиценз.

2.5. Причинната връзка между вредите по втория иск и действията на БНБ ищцата обосновава с качеството на надзорните мерки, които имали за резултат влошаване на положението на К. и постигане на критериите по ЗКИ за отнемане на нейния лиценз. Банковият надзор не бил достатъчно ефективен за поддържане на стабилността на банковата система и за защита на интересите на вложителите поради невъзможността му своевременно да установи проблемите в кредитните институции, както и да предприеме адекватни мерки за тяхното преодоляване.

2.6.При условията на алтернативност, вредите по втория иск се претендират и на основание неправомерно бездействие, изразяващо се в упражняване на неефективен и неефикасен банков надзор от страна на БНБ, констатирано в Одитен доклад за периода от 01.01.2012г. до 31.12.2014г. на Сметната палата.

3.Счита, че са изпълнени условията по чл.1, ал.1 ЗОДОВ за ангажиране на отговорността на държавата за вреди и БНБ е надлежен ответник на основание чл.2, ал.6 ЗБНБ.

4.От фактическа страна ищцата се позовава на всички действия на БНБ спрямо К. за периода от 20.06.2014 до 06.11.2014г. Изтъква също, че на друга търговска банка през този период е предоставена държавна помощ за преодоляване на недостига на ликвидни средства, а на К. – не, като твърди, че К. е имала нужда само от ликвидна подкрепа, била жизнена банка към момента на поставянето ѝ под специален надзор.

5. Пред съда ищцата чрез адвокат С. поддържа изцяло предявените искове и претендира основателността им по същество. Оспори относимостта на съдебната практика по делото Р. и др., С-222/02, ЕУ:С:2004:606, тъй като в казуса пред Съда на ЕС кредитната институция не била член на схема за гарантиране на депозитите.

6.Допълнително иска от съда да спре съдебното производство, във връзка с делото Кантарев, С-571/16 пред Съда на ЕС, понастоящем висящо и относимостта на поставените въпроси към първата искова претенция.

Твърдения на ответника

7.Ответникът БНБ, чрез адвокати Г. и П., претендира недопустимост на двете искови претенции, оспорва същите по основание и размер, оспорва твърденията за претърпени вреди и причинно-следствена връзка.

8. Твърди неоснователност на исковите претенции, в обобщение, по следните съображения:

8.1. Също се позовава на всички действия и обстоятелства от 20.06.2014г. до 04.12.2014г., свързани с К., както и на закриването с решение от 10.12.2015г. на ЕК процедура за нарушение №2014/2240 от 25.09.2014г. и за нарушение на чл.1, пар.3, и чл.10, пар.1 от Директива 94/19/ЕО.

8.2. Продължава да счита, че БНБ не е надлежен ответник по исковите, предявени по чл.1, ал.1 ЗОДОВ, тъй като тази отговорност е уредена като обективна и безвиновна. Счита за приложима чл.79, ал.8 от ЗКИ като специална норма, която предвижда отговорност на БНБ само при вина, която отговорност произтича от Принципите на Б. комитет за банков надзор – принцип 2, т.9.

8.3. Поддържа законосъобразност на действията на БНБ и правилно транспониране на Директива 94/19/ЕО в националното право - формално с §1а от ЗГВБ, в сила до 14.08.2015г. (ЗГВБ – отм.) и с чл.23, ал.1 от същия закона. Ако директивата не била правилно транспонирана, отговорност носи законодателя. 8.4. Предпоставките, установени по т.40 от решението по съединени дела С-6/90 и С-9/90, F., E.:EU:C:1991:428, приложими към първия иск, не се установявали в казуса по делото. Позовава се и на решение Р. и др., С-222/02, EU:C:2004:606. Твърди, че чл.1, §3, буква i) от Директива 94/19/ЕО не съставлявала годно правно основание за иск за вреди. Прилагането на нормата на директивата зависело от приемането на актове във вътрешното право, не било изпълнено изискването за безусловност на нормата. Задължението на БНБ да издаде акт за установяване на неналичността на депозитите било възложено едва с чл.2, параграф 17 от новата Директива 2014/49/ЕС и с транспонирането на тази норма в националното право. Компетентността на всеки орган се определяла по националното право на съответната държава-членка (решение К. & Н., С-453/00, EU:C:2004:17, т. т.20 и т.22).

8.5. Съображение 12 от Директива 94/19/ЕО въвеждало изискване за минимална хармонизация, предоставена била възможност за преценка на държаните-членки относно начина на установяване на неналични депозити. Н. законодател предвидил идентичност на акта за установяване на неналичен депозит и на акта за отнемане на лиценза на търговската банка. Така чл.10, пар.1 от Директива 94/19/ЕО бил транспониран в чл.23 от ЗГВБ, която норма препращала към чл.36, ал.2 от ЗКИ.

8.6. Депозитите на ищцата не били дължими или изискуеми, през исковия период не е възникнало задължение за плащането им. Не бил настъпил и вредоносен резултат, поради начисляването на възнаградителни лихви за целия период на особен надзор. В гарантираните депозити се включвали главници и лихви към 06.11.2014г. Недопустимо било двойно плащане на лихва- като договорна лихва и като обезщетение под формата на законна лихва за забава за един и същи период. Липсата на вреда следвала и от факта, че ФГВБ в съответствие с чл.23, ал.1 ЗГВБ (отм.) е изплатил гарантирания размер на депозитите, а ищцата писмено се е съгласила с плащането им по тази разпоредба.

8.7. За втория иск съществувало изключващо отговорността на държавата основание. Съществувал друг специален ред за удовлетворяване на вземането - в производството по несъстоятелност. Не бил настъпил вредоносен резултат, тъй вземането по втория иск е включено служебно в списъка на кредиторите – на основание чл.66, ал.7, т.1 Закона за банковата несъстоятелност (З.). Тази сума не следвало да се претендира като вреда по чл.1 ЗОДОВ, тъй като така се заобикалял установения в З. ред за удовлетворяване на всички кредитори - в общо производство и от длъжника К..

9.Софийска градска прокуратура намира исквата претенция за неоснователна и недоказана.

Административен съд София – град, 12 състав, като обсъди събраните по делото доказателства във връзка с доводите на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

10.Съгласно Определение № 8444/07.07.2016г. по адм.д. №7129/2016г. на Върховен административен съд (ВАС), в рамките на исковия период, нормата на чл.1, §3, буква i) от Директива 94/19/ЕО не е била транспонирана в националното законодателство, затова ищцата е основала претенцията си на прякото действие на нормата на директивата. Едва на 14.08.2015г. тази норма била транспонирана в националното право чрез чл.20, ал.1, т.2 от приетия нов Закон за гарантиране на влоговете в банките (ЗГВБ). Дали БНБ е следвало да приеме решение по чл.1, §3, буква i) от Директива 94/19/ЕО, е въпрос по същество, нормите на директивата и на ЗГВБ обосновавали интерес на ищцата да предяви иск против БНБ.

11.Условията за ангажиране на отговорността за вреди по чл.1, ал.1 във връзка с чл.4 ЗОДОВ са: 1)незаконосъобразен акт, действие или бездействие на органи или длъжностни лица при или по повод административна дейност; 2)претърпени вреди; 3) пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт, действие или бездействие и претърпените вреди. Посочените елементи следва да са налице кумулативно. Подлежат на обезщетяване всички вреди - имуществени и неимуществени, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Исковете се разглеждат по реда на АПК – специално производство за обезщетения, като чл.204, ал.1 АПК съдържа изискване да бъде отменен като незаконъсообразен юридическият акт (изричен акт или бездействие да се издаде такъв акт), от който се претендират вредите като пряка и непосредствена последица. В казуса по делото не се претендира нищожност на актове и действия на УС на БНБ.

Фактите, свързани с качеството на вложител на ищцата в К. към 20.06.2014г.

12.Между ищцата и К. са в сила следните три договори за безсрочен преференциален депозит в Е. и в лева, сключени през 2008, 2010 и 2011г. В чл.4, ал.6 от първия договор, съответно в чл.6, ал.1 от втория и чл.5, ал.5 от третия договори са уговорени идентични прекратителни условия: при разпореждане със средствата или при принудително изпълнение, вследствие на което депозитът спадне под определена стойност, действието на договора се прекратява автоматично към момента на подаване на нареждането за плащане. В трите договора се съдържа клауза, че не са предоставяни привилегирани лихвени условия в отклонение от обявените.

13.Според чл.8 от втория и чл.9 от третия договори, сумите по сметките на ищцата са защитени от ФГВБ - до 196 000 лева на едно лице, а относно възникване на основание за плащане и сроковете – клаузите на договорите препращат към чл.23, ал.5 ЗГВБ(отм.). Първият договор съдържа обща клауза за приложимото право за неуредените случаи - действащото национално законодателство и вътрешните актове на банката.

14.По данни от синдиците на банката, е видно, че за периода от 30.06.2014г. до 06.11.2014г. са начислени договорни или възнаградителни лихви върху депозитите на ищцата. На 06.11.2014г. е изпратена информация към ФГВБ за гарантирания размер на депозитите - 196 000 лв., а остатъкът по кредитните салда е в размер на 44 070,09лв. е вписан в списъка на приетите вземания в производството по несъстоятелност, с поредност на удовлетворяване по чл.94, ал.1, т.4 З.. И двете суми включват главници и лихви.

Действията на БНБ

15.С Решение № 73/20.06.2014г. на УС на БНБ, допълнено с Решение № 74/22.06.2014г., поради опасност от неплатежоспособност, за срок от три месеца, К. е поставена под специален надзор и са назначени квестори, спряно е изпълнението на всички задължения на банката и е забранено да извършва всички дейности, съгласно банковия ѝ лиценз. Решението е мотивирано със спиране на плащанията към клиенти поради недостиг на ликвидни средства, настъпило в резултат на масирано теглене на средства, за което БНБ е уведомена с две писма от изпълнителните директори на К. от същата дата. Правните основания са разпоредби по ЗКИ. Във връзка със ситуацията с К. и свързаната с нея Банка В., също учредена и установена в България – групата К., в прессъобщение от 22 юни 2014 г. БНБ обявява, че целта е да запази финансовата стабилност на страната, посочва и действията за постигането на целта със срок до 20 юли 2014г., сред които и осигуряването на ликвидност за пълното удовлетворяване на кредиторите.

16.На 25.06.2014г. е възложена първата одиторска проверка, на 11.07.2014г. БНБ оповестява публично резултатите, обявява индикации за риск по възстановяването на кредитите, което можело да доведе до съществено обезценяване на активите на банката, изтъква се и липсата на информация за длъжниците.

17.С Решение №82/30.06.2014г. на УС на БНБ, на основание разпоредби на ЗКИ, считано от 01.07.2014г., са намалени лихвените проценти по депозитите в К. до средния пазарен размер, от същата дата е приета и скала на стандартните лихвени проценти на К., в съответствие с която са начислени лихвите по депозитите на ищцата - като договорни лихви, съгласно чл.119, ал.5 ЗКИ за периода до 06.11.2014г.

18.С Решение №114/16.09.2014г. УС на БНБ е удължил до 20.11.2014г. срока на мерките за надзор, с мотиви, че първоначалните основания продължават да съществуват, в това число недостиг на ликвидност. С решение от 21.10.2014г. УС на БНБ приема докладите на одиторите и указва на квесторите да отразят в резултатите от оценката и анализа на активите съгласно международните стандарти, да представят в БНБ финансови и надзорни отчети съгласно Регламент (ЕС) №680/2014. Такива отчети са представени на 04.11.2014г.

23.На 27.10.2014г. от УС на БНБ е внесен доклад в Народното събрание (НС) „Събитията и предприетите действия, свързани с К. и Търговска банка [фирма]“. На заседание от 30.10.2014г. НС не е приело предложението за законодателни промени, които да задължат БНБ да оздрави банки, чиито собствен капитал е отрицателна величина. На стр.18 и 19 от доклада на БНБ (на адрес http://www.bnb.bg/bnbweb/groups/public/documents/bnb_pressrelease/pr_20141027_a1_bg.pdf), е обсъден и план, който предвиждал да се даде възможност на вложителите в К. да получат достъп до сметките си и пълноценно банково обслужване на предварително обявена дата – 21.07.2014г., предмет на съобщението от 22.06.2014г. Според БНБ, този план можело да бъде осъществен единствено след законодателни промени, които да въведат новите инструменти за реструктуриране на банките по Директива на ЕС 2014/59/ЕС. По плана на БНБ не било постигнато съгласие от политическите лидери (на среща на 14.07.2014г.), бъдещите действия на БНБ следвало да се основават само на съществуващото законодателство. С това възможностите за предоставяне на достъп до депозитите на вложителите на 21.07.2014г. били изчерпани. На 15.07.2014г. БНБ обявила публично, че поради липса на политическо съгласие по предложенията, продължавала процедурата на специален надзор, всяко решение за К. следвало да се основава на нова, детайлна и безспорна оценка за качеството на активите на К..

24.В резултат на обсъждането на доклада на БНБ, НС е приело решение за бъдещи законодателни промени в областта на банковото дело (обн. ДВ бр.92/07.11.2014г.), които да включват: привеждане на националното законодателство в пълно съответствие с правото на ЕС; незабавното изплащане гарантираните депозити при условията на правото на ЕС. Съдържа се и препоръка към БНБ за разследване на операции с активи на К. с цел по-ефективна защита на публичния интерес и интересите на вложителите.

25.На 06.11.2014г. с решение на УС на БНБ е отнето разрешението за увеличение на капитала на К. с предоставени средства по договор за заем, дадено със Заповед №БНБ-43011/28.03.2014г. на подуправител на БНБ, по съображения, че К. е финансирала заемодателя и средствата по договора са осигурени от самата банка. За тези нарушения била уведомена Софийска градска прокуратура. На обществеността е оповестен доклад „Моделът К.“, обобщаващ основанията на повдигнато обвинение срещу 18 лица, сред които и длъжностни лица от БНБ за неизпълнение на служебни задължения във връзка с надзора. (<https://www.prb.bg/bg/news/aktualno/specializirana-prokuratura-predade-na-sd-18-lica/>), образувано е наказателно дело, понастоящем висящо пред Специализирания наказателен съд.

26.С Решение №138/06.11.2014г. на УС на БНБ, е отнет лиценз за извършване на банкова дейност на К., издаден през 1994г. на основание чл.36, ал.2, т.2 от ЗКИ –поради неплатежоспособност в хипотезата на отрицателна величина на собствения капитал и извода, че контролните и ръководни органи на банката са прилагали порочни банкови и бизнес практики, представяли са неверни и подвеждащи банкови отчети. Обсъдени са предприетите от БНБ действия, както и исканията на консорциум за реорганизиране на К. и искане за предоставяне държавна помощ в размер на 2,3 млрд. лв. от октомври 2014г., предприетите действия по искането. Изводите за капиталовата адекватност се основават на заключението на одиторите за обезценяване на активи в конкретен размер, потвърдено от паралелна проверка на инспектори на БНБ в доклад от 27.10.2014г., данните от финансовите и надзорни отчети към 30.09.2014г. и правилата на Регламент (ЕС) 575/2013г. Взети били предвид и погасените задължения по договори за цесия и волеизявления за прихващания към 31.10.2014г. Формиран е извод, че К. не отговаря на капиталовите изисквания по чл.92, §1 от Регламента, в това число за съотношенията между различните класове капитал.

27.В доклада на Сметната палата, посочен в исковата молбана, се сочат пропуски при организацията на дейността във вътрешните правила и процедури, при надзора в самата БНБ, при взаимодействието и координацията между длъжностни лица и правомощията по надзора, дефицит на информация за надзора, пропуски в етичните правила. Касае се за мерки от организационен характер.

По фактите, свързани с обявяването на К. в несъстоятелност от съда

28.С Решение №664/22.04.2015г. по дело №7549/2014г. на Софийски градски съд, е обявена неплатежоспособността на К. с начална дата 06.11.2014г., открито е производство по несъстоятелност и е обявена неплатежоспособността на банката. БНБ е обжалвала решението в частта за определяне на началната дата, следвало да се определи 30.09.2014г. С Решение №1443/07.03.2015г. по дело № 2216/ 2015 г. на Софийски апелативен съд е определен 20.06.2014г. за дата на неплатежоспособността, тъй като към този момент е установено основанието по чл.36,ал.2 ЗКИ– отрицателен собствен капитал на банката, основанието по решението на БНБ за отнемане на лиценз.

По процедурата на ЕК за нарушение срещу България:

29.С прессъобщение от 25 септември 2014г., (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1041_en.htm, ЕК обявява, че открива процедура за нарушение срещу България за неправилно транспониране на чл.1, §3 и чл.10, §1 от Директива 94/19/ЕО, както и за неспазване на принципа на свободното движение на капитали по смисъла на чл.63 от ДФЕС - Процедура за нарушение №2014/2240. Писмото от 01.08.2014г. на ЕК, на което ищцата се позовава, адресирано до министъра на финансите и до БНБ, представлява официално уведомително писмо във връзка с констатираните нарушения, част от процедурата по чл.258 ДФЕС. Процедурата е закрыта съгласно съобщение на сайта на ЕК от 10.12.2015.

30.Разменените становища между ЕК, БНБ и правителството по повод ситуацията с К. и гарантираните депозити на вложителите, са обсъдени на страници 48 – 54 от доклада на БНБ пред НС. БНБ е изпратила становище до правителството, което е приело позицията си с решение от 15.10.2014г. ЕК е уведомена, че в периода 01.11.2014г. – 20.11.2014г. ще бъде взето окончателно решение относно К., а вложителите с гарантирани депозити ще получат в кратки срокове достъп до депозитите си.

31.Правителството е възразило на доводите на ЕК, че що се касае до свободата на движение на капитали, са приложими изключенията по чл.65, §1, буква б) от ДФЕС относно надзора над финансовите институции и които ще се прилагат до приключване на процедурата на специален надзор поради опасност от неплатежоспособност, предвидена като вид оздравителна мярка с временно действие в националното законодателство. Тази мярка произтичала от приложението на Директива 2001/24/ЕО и конкретно на чл.2, който съдържа възможност за временно преустановяване на плащания при прилагане на оздравителни мерки. До края на 2014г. предстояли съществени законодателни изменения на процедурата за особен надзор по ЗКИ. В доклада на БНБ се твърди, че *„в по-нататъшната си комуникация Комисията изоставила становището си, че чл.1, §3, буква и) от Директива 94/19 можело директно да бъде приложен от националните органи“*.

По препоръка Е. /РЕС/2014/2 (Препоръката) на ЕБО:

32.Ищцата се позовава на т.25 от Препоръката от 17 октомври 2014г. на ЕБО, издадена на основание чл.17, §3 от Регламент (ЕС) №1093/2010г., относно установеното, че БНБ е нарушила правото на Съюза като не е извършила необходимото за установяване на неналичността на активи в съответствие с изискванията на член 1, параграф 3, подточка и) от Директива 94/19, и с решението да преустанови изпълнението на всички задължения, като не позволява достъп на вложителите до гарантираните депозити.

Транспониране на норми по правото на ЕС в областта на гарантиране на депозитите и банковия надзор

33.Съгласно §1а от ЗГВБ (отм.), с изменението на закона, обнародвано в ДВ, бр.44/2009г., в сила от 12.06.2009г., се транспонира Директива 94/19 и Директива 2009/14. Конкретно са изменени чл.23, ал.3-6 ЗГВБ (отм.). Приети са и изменения на свързани с гарантирането на влоговете разпоредби на ЗКИ - чл.36, ал.2, чл.57, ал.2, т.5 и ал.3, чл.59, ал.3 от ЗКИ.

34.Новата Директива 2014/49/ЕС за гарантиране на депозитите е въведена в националното право чрез приемането на нов ЗГВБ, обнародван в ДВ бр.62/2015г., в сила от 14.08.2015г. (§2 от закона). В съответствие с чл.2, §1, точка 8, от Директива 2014/49/ЕС, в чл.20, ал.1, 2 от новия ЗГВБ е предвидено ново правомощие на БНБ - да вземе изрично решение, че влоговете са „неналични“.

35. Съгласно изменение на чл.1, ал.2 ЗКИ (в сила от 25.03.2014г., ДВ 27/2014г.), БНБ е компетентен орган в Република България за упражняване на надзор върху банките по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 40 от Регламент (ЕС) № 575/2013. Със същото изменение на закона в чл.79, ал.1 ЗКИ е предвидено, че БНБ упражнява надзор върху дейността на банките за да установи спазването на изискванията на този закон и на Регламент (ЕС) № 575/2013. През 2011г. с изменение на чл.79а, ал.1, т.2 ЗКИ е въведено задължение за БНБ да следва насоките, препоръките, стандартите и другите мерки, приети от ЕБО, освен в случаите, когато са налице основателни причини за неприлагането им, които е длъжна да изложи; а с втората алинея - и задължение за сътрудничество с ЕБО при условията и по реда на Регламент (ЕС) № 1093/2010.

По правата на вложителите да оспорят решения на БНБ във връзка с К.

36. Съгласно чл.151, ал.3 ЗКИ, решението на УС на БНБ от 06.11.2014г. за отнемане на лиценза на К. подлежи на оспорване за законосъобразност пред Върховен административен съд (ВАС), но жалбите на вложителите са приети за недопустими поради липса на правен интерес, който се изисква да бъде пряк, личен и непосредствен според чл.15 АПК (например по дела 14801/2014, №14796/2014, 14793/2014, 1220/2015г.; 864/2015; и други на тричленни и петчленни състави на ВАС). Прието е също в част от съдебната практика, че вложителите са засегнати косвено от отнемането на лиценза на К., но те имали възможност да защитят своите права в производството по несъстоятелност.

37. Също вложителите нямат правен интерес да оспорват и решението №73/20.06.2014г. на УС на БНБ в частта за ограничаване на достъпа до депозитите им в К., нито последващото решение за удължаване на срока за ограничението – така в Определение № 198 от 08.01.2015 г. по адм. д. № 15546/2014г., на ВАС, тричленен състав, оставено в сила с Определение № 4370/21.04.2015г. по адм.д. 3892/2015г. на петчленен състав на ВАС. Оспорените решения не се засягат субективни права или законни интереси на вложителите, тъй като те не пораждаат пряко и непосредствено задължения за тях, нито отнемат или застрашават пряко и непосредствено техни права. Актовете пораждали правни последици единствено за банката.

При така установеното по фактите, съдът намира за приложими следните правни разпоредби, относими към претенциите на ищцата и възраженията на ответника:

А. ПО НАЦИОНАЛНОТО ПРАВО

38. КОНСТИТУЦИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл. 6. (...)

(2) Всички граждани са равни пред закона. Не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на (...), лично и обществено положение или имуществено състояние.

Чл. 7. Държавата отговаря за вреди, **причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица.**

39. АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС (АПК)

Глава единадесета.

ПРОИЗВОДСТВА ЗА ОБЕЗЩЕТЕНИЯ

(...)

Допустимост на иска

Чл.204.(1) Иск може да се предяви след отмяната на административния акт по съответния ред.

(...)

40.ЗАКОН ЗА ОТГОВОРНОСТТА НА ДЪРЖАВАТА И ОБЩИНИТЕ ЗА ВРЕДИ (ЗОДОВ)

Отговорност за дейност на администрацията

Чл.1.(1) Държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност.

(2) Исковете по ал.1 се разглеждат по реда, установен в Административнопроцесуалния кодекс, (...)

(...)

Обезщетение, дължимо от държавата и общините

Чл.4. Държавата и общините дължат обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице.

(...)

Приложим закон

Чл.8. (...)

(3) Когато закон или указ е предвидил специален начин на обезщетение, този закон не се прилага.

41.ЗАКОН ЗА ГАРАНТИРАНЕ НА ВЛОГОВЕТЕ В БАНКИТЕ (ЗГВБ - отм.), в сила до 14.08.2015г.

Предмет

Чл.1. Този закон урежда създаването, функциите и дейността на Фонда за гарантиране на влоговете в банките (...), и реда за изплащане на влоговете до гарантирания размер.

(...)

Размер на гаранцията (Загл. изм. - ДВ, бр. 109 от 2001 г.)

Чл.4. (1) Фондът гарантира пълно изплащане на сумите по влоговете на едно лице в една банка независимо от броя и размера им до 196 000 лв.

(2) В посочената сума се включват и начислените лихви към датата на решението на Българската народна банка по чл. 23, ал. 1.

(...)

Основни функции на фонда

Чл. 8. Фондът при условията и по реда на този закон:

(...)

3. изплаща гарантираните размери на влоговете.

(...)

Условия и ред за плащане на суми по гарантираните влогове

Чл.23.(1) Фондът изплаща задължения на съответната банка към нейни вложители до гарантираните размери, когато Българската народна банка е отнела издадената лицензия за банкова дейност на търговската банка.

(...)

(3) В срок до три работни дни от датата на решението на Българската народна банка по ал.1 назначеният квестор, ликвидатор или синдик е длъжен да представи на управителния съвет на фонда информация за влоговете в банката.

(...)

(10) За вземанията си над полученото от фонда вложителите се удовлетворяват от имуществото на банката в съответствие с действащото законодателство.

(...)

42.ЗАКОН ЗА КРЕДИТНИТЕ ИНСТИТУЦИИ (ЗКИ)

(...)

Раздел IV. Отнемане на лиценз

Чл.36. (...)

(2) Българската народна банка задължително отнема издадения лиценз на банка поради неплатежоспособност, когато:

1. не изпълнява повече от 7 работни дни свое изискуемо парично задължение, ако това е пряко свързано с финансовото състояние на банката и по преценка на БНБ не може да се очаква изплащане на изискуемите парични задължения в приемлив период от време, или

2. собственият ѝ капитал е отрицателна величина.

(3) Решението по ал.2 се взема от БНБ до 5 работни дни от установяване на неплатежоспособността.

(4) Собственият капитал на банката се определя според Регламент (ЕС) № 575/2013.

(...)

(7) С отнемането на лиценза дейността на банката се прекратява и се извършва принудителната ѝ ликвидация.

(...)

Глава единадесета. НАДЗОР ВЪРХУ БАНКОВАТА ДЕЙНОСТ

Раздел I.

Общи правила

Чл.79.(...)

(8) Българската народна банка, нейните органи и оправомощените от тях лица не носят отговорност за вреди при упражняване на надзорните си функции, освен ако са действали умишлено.

(...)

Чл.79а. (1) При изпълнение на задълженията си по този закон БНБ:

1. участва в дейността на ЕБО и, при необходимост, в надзорни колегии;

2. следва насоките, препоръките, стандартите и другите мерки, приети от ЕБО, освен в случаите, когато са налице основателни причини за неприлагането им, които е длъжна да изложи;

(...)

Раздел VIII.

Специален надзор при опасност от неплатежоспособност

Чл.115.(1) За да се заздравя банка, при която е налице опасност от неплатежоспособност, БНБ може да постави тази банка под специален надзор.

(2) Опасност от неплатежоспособност на банка е налице, когато:

(...)

2. ликвидните активи на банката по преценка на БНБ няма да бъдат достатъчни, за да може банката да изпълнява задълженията си в деня на тяхната изискуемост, или

3. банката не е изпълнила в срок едно или повече изискуеми задължения към своите кредитори.

(...)

Чл.116. (1) В случаите по чл.115, ал.1 БНБ поставя банката под специален надзор, (...)

(2) В случаите по ал. 1 БНБ може да:

1. намали лихвите по задълженията на банката до средния им пазарен размер;

2. спре за определен срок изцяло или частично изпълнението на всички или на някои от задълженията ѝ;

3. ограничи дейността ѝ изцяло или частично;

(...)

(4) В случаите по чл.116, ал.2, т.2 и за периода, за който БНБ е упражнила това правомощие, се смята, че банката не е в забава относно изпълнението на паричните задължения, чието изпълнение е спряно.

(5) В случаите по чл.116, ал.2, т.2 банката не носи имуществена отговорност за неизпълнението на задълженията, чието изпълнение е спряно със специалния надзор. През времето на специалния надзор не текат лихви за забава и неустойки относно паричните задължения на банката, чието изпълнение е спряно, а договорните лихви върху такива задължения се начисляват, но се заплащат след вдигане на специалния надзор.

43.ЗАКОН ЗА БАНКОВАТА НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ (З.)

(...)

Ред на вземанията

Чл.94.(1) При извършване на разпределение на осребреното имущество вземанията се изплащат в следния ред:

(...)

4.(...) и вземания на вложители, които не са покрити от системата за гарантиране на влоговете;

44.ЗАКОН ЗА БЪЛГАРСКАТА Н. БАНКА

Глава първа.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. (1) Българската народна банка е централна банка на Република България. Тя е юридическо лице.

(...)

Чл. 2. (...).

(2) (...)От момента на присъединяване на Република България към Европейския съюз и без да се засяга основната цел за поддържане на стабилността на цените, Българската народна банка подкрепя общите икономически политики в Европейската общност, за да допринесе за осъществяване на нейните цели (...).

(...)

(6) Българската народна банка регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в страната с оглед поддържане стабилността на банковата система и защита интересите на вложителите.

(...)

Глава трета.

СТРУКТУРА И УПРАВЛЕНИЕ

(...)

Чл. 16. Управителният съвет:

(...)

15. (...) и отнема лицензи на банки, (...) при условия и по ред, определени със закон;

16. поставя банки под специален надзор при условията и по реда на Закона за кредитните институции.

(...)

44. ЗАКОН ЗА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА И ДОГОВОРИТЕ

Б) ДЕЙСТВИЕ НА ДОГОВОРИТЕ

Чл. 20а. Договорите имат сила на закон за тези, които са ги сключили.

(...)

Б. ПО ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

45. Договор за Европейския съюз (Д); Договор за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), Протокол (№ 4) за Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка; Харта за основните права на Европейския съюз, Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно схемите за гарантиране на депозити; Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 година за изменение на Директива 94/19/ЕО относно схемите за гарантиране на депозити по отношение на гарантирания размер и срока за изплащане; Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 година за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията.

Настоящият състав на Административен съд София-град, като съобрази изложеното дотук, както и че съдебното производство по делото е висящо, намира, че следва да отправи преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз за правилното приложение на националното право в съответствие с правото на ЕС, както и поради необходимост за тълкуване на последното, по следните съображения:

По приложимост на правото на ЕС към казуса по делото

56. К. е кредитна институция (КИ) по смисъла на чл.1, §4 от Директива 94/19/ЕО и чл.4, §1, т.1 от Регламент №575/2013/ЕС, на основание издаден лиценз от БНБ. К. упражнява дейността си само в една държава членка - България. Тази КИ е член на единствената схема за гарантиране на депозити в страната, управлявана от ФГВБ и регламентирана в специален закон - ЗГВБ (отм.). От обстоятелствата по делото следва, че към 20.06.2014г. - датата на поставянето на К. под особен надзор, ищцата е титуляр на вземане по три договори за безсрочни депозити - финансов пасив за банката, платим "при поискване". Вземането на ищцата от К. съответства на понятието за „депозит“ по чл.1, §1, ал.1 от Директива 94/19/ЕО, което понятие е идентично с определението за „влог“ по параграф 1, т.1 от ЗГВБ(отм.) по националното право.

57. Ищцата основава исковете си за вреди – лихви за забава, считано от 30.06.2014г. и сумата, равна на депозитите ѝ над гарантирания размер, само на допуснато нарушение на норми от правото на ЕС чрез действие и бездействие от страна на УС на БНБ. Конкретно се позовава на чл.1, §3, буква i), чл.7, §1а, и чл.10, §1 от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14/ЕО по първата искова претенция и на чл. 63-65, чл.120 ДФЕС, чл.17, чл.52-54 от Х. за основните права по втората искова претенция, в това число и на принципа за пропорционалност при намесата в правата ѝ на собственост. Вследствие на нарушенията, допуснати от БНБ чрез действия и бездействия, се претендират вреди по двата иска, като пряка и непосредствена последица от нарушенията. 58. Според ищцата нарушенията на правото на ЕС са установени и по двата иска. Позовава се на препоръката на ЕБО от 17 октомври 2014г. и съобщението на ЕК от 25 септември 2014г. Препоръките и съобщенията на институциите на ЕС не са правно обвързващи актове - чл.288, §5 ДФЕС. Н. съд следва обаче да вземе препоръките предвид при изпълнение на критериите в решение от 13.12.1989г., G., дело C-322/88, E.:EU:C:1989:646, т.18.

59. Ответникът БНБ е компетентният орган по смисъла на чл.4, §1, т.40 от Регламент №575/2013/ЕС и по чл.3, §1, т.36 от Директива 2013/36, който съгласно националното право е оправомощен да упражнява пруденциален надзор и да прилага надзорни мерки спрямо К.. БНБ е част от Европейската система на централните банки (ЕСЦБ), чиито задачи, цели и правомощия са регламентирани в чл.127- 133 от ДФЕС и в Протокол (3) за Устава на ЕСЦБ и на Европейската централна банка (ЕЦБ). Задълженията на БНБ по чл. 2, ал.2 от ЗБНБ съответстват на целите по чл.127, §1 ДФЕС, в това число да подкрепя икономическата политика.

60. Съгласно чл.79а, ал.1, т.1 и т.2 ЗКИ, БНБ участва в дейността на ЕБО и следва насоките, препоръките и другите мерки на ЕБО, освен в случаите, когато са налице основателни причини за неприлагането им. Съгласно чл.26, параграф 2 от Регламент (ЕС)1093/2010, ЕБО приема насоки и препоръки и по отношение на схемите за гарантиране на депозити.

61. Според Съда на ЕС, установеният с решението по делото F. и др., т.35, принцип за отговорността на държавата за вреди, причинени на частноправните субекти, вследствие на нарушение на правото на ЕС, се прилага във всеки случай, когато държавата-членка наруши това право, независимо от това кой е държавният орган, чието действие или бездействие е в основата на неизпълнение на задължението - Решение от 5 март 1996г. по съединени дела C-46/93 и C-48/93. B. du pecheur SA и F. L., т. 17 и т.32.

62. По т.42 от последното решение е прието, че *„изискванията за прилагане на отговорността на държавата за вреди, причинени на частноправните субекти, вследствие на нарушение на общностното право, не трябва при липса на особен довод да се различават от тези, които уреждат отговорността на Общността при сравними обстоятелства.“*, както и, че *„защитата на правата, които частноправните субекти извличат от общностното право, не може да се изменя в зависимост от националната или общностната същност на органа, причинил вредата.“* Следователно е възможно отговорността на държавата членка за вреди, причинени на частноправните субекти от нарушение на правото на ЕС, да се подчинява на условията, които Съдът на ЕС определя за извъндоговорната отговорност по чл.340 параграфи 2 и 3 ДФЕС на ЕС – основните принципи на правото, общи за държавите членки, както са разтълкувани от Съда на ЕС. Отговорността по чл.1, ал.1 ЗОДОВ съответства на уредбата по чл.340, ал.2 и параграф 3 ДФЕС, различно е изискването за допустимост в случаи като процесния по чл.204, ал.1 АПК за отмяна на акта, от който се претендират вредите, което изпълнява условието този акт да е незаконосъобразен. По отношение на УС на БНБ може да се претендира само бездействие да издаде решение за установяване на неналичността на депозитите. В казуса по делото всички решения на БНБ с адресат К., обсъдени по фактите, са влезли в сила.

63. Казусът по делото касае именно извъндоговорната отговорност на държавата членка за вреди, причинени от нарушение на правото на ЕС. Въпреки това, и двете искиви претенции са предявени само на предвидено в националното право основание за ангажиране на отговорността на държавата - чл.1, ал.1 ЗОДОВ, уредена като обективна и безвиновна отговорност и за вреди от административна дейност. Въпрос за тълкуване е дали исковите претенции следва да се квалифицират служебно от съда по чл.4, параграф 3 Д. с всички произтичащи от това последици.

64. По време на възникване на фактите, на които се основа първият иск по делото, са приложими разпоредбите на Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14. Отмяната на тези директиви е в сила от 04 юли 2015г., съгласно чл. 21, алинея 1 от Директива 2014/49/ЕС. Последната директива не приложима към установяване на неналичността на депозитите на ищцата, тъй като към датите на двете решения и към 30.06.2014г., предвид обнародването ѝ на 12 юни 2014г. и чл.22 от директивата. Също е въпрос за тълкуване е дали казусът по делото касае чисто национална ситуация за претендираното нарушение на чл.63-65 ДФЕС по втория иск, предвид решение от 15.11.2016г., F. U. de S., C-268/15, EU:C:2016:874, т. 44, 47, 52, 57 и 58 и диспозитива. По въпроса дали вложителите могат да се позовават на неупражнен надзор от националната банка над КИ, съдът съобрази съдебната практика на Съда на ЕС по Решение от 12 октомври 2004г., P. и др., C-222/02, EU:C:2004:606, но е спорно прилагането му в казуса по делото. Претендираното нарушение на чл.120 ДФЕС е част от уредбата на икономическата политика, а правомощията на националните банки по правото на ЕС са част от разпоредбите за паричната политика.

65. Следователно, в казуса по делото съдът следва да прецени дали е допуснато нарушение на права, които ищцата черпи от правото на ЕС и съществува ли основание за ангажиране на извъндоговорната отговорност на държавата за вреди. Едновременно с това е спорно, доколко към двете искиви претенции, основани на качеството на вложител на ищцата в КИ, са приложими норми по правото на ЕС, респективно е необходимо тълкуване на това право.

По пряко приложима съдебна практика на Съда на ЕС

66. На настоящия състав на съда е известно висящото дело Кантарев, C-571/16 пред Съда на ЕС, касещо конкретно иск на вложителите в К., сходен с първата искова претенция, но предвид поставените въпроси, представеното заключение на генералния адвокат, както и спецификите в казуса по делото намира, че следва да бъдат поставени допълнителни въпроси, респективно в различен контекст за необходимостта от тълкуване на норми по правото на ЕС, което може да доведе до различен отговор.

По необходимостта от тълкуване на норми по правото на ЕС за разрешаване на казуса по делото

1) По задължението на националния съд служебно да разгледа искове за вреди от нарушение на правото на ЕС по чл.4, параграф 3 Д.

67. В производството за обезщетения по АПК не съществува правило, което да позволява на съда служебно да квалифицира основанието на иска и служебно да прилага правото на ЕС, ако според обстоятелствата е приложимо. Видно от мотивите на Решение №14833/10.12.2014г. по адм.д.2706/2014г., III отделение на ВАС, макар и решението на първоинстанционния съд да е оставено в сила в частта за отмяна на административния акт по служебно констатирано противоречие с норми по правото на ЕС – задължение по чл.168, ал.1 АПК, същото решение е обезсилено в частта, в която исковата претенция за вреди от незаконосъобразността на същия акт е уважена частично, тъй като *съдът се е произнесъл на непредявено основание и служебно, „като е изследвал основателността и доказаността на претенцията с оглед основанията за реализиране на извъндоговорната отговорност на държавата за нарушение на правото на ЕС, въпреки че такива фактически и правни основания не са били наведени.“*

68.В доктрината е изразено становище, че в исковото производство по реда на Гражданския процесуален кодекс (ГПК) едно от проявленията на служебното начало е задължението на съда служебно да квалифицира спорното право, от което и извод, че принципът на равностойността изисква съдът да постъпи по същия начин и когато спорното право произтича от правото на ЕС - така А. К. в "Отговорността на държавата за вреди от нарушаване на правото на ЕС", с.418-419, §99.2, изд. С., 2012г. "Посочената от ищеца правна квалификация не обвързва съда, поради което решаващият съд е бил длъжен да определи правното основание на иска, с оглед обстоятелствата, на които се основава претенцията" - така в Решение №592/05.12.2008г. по дело №306/2008г. на Върховен касационен съд, относимо при иск за вреди по чл.2, ал.2 ЗОДОВ за отговорност на държавата от дейност на правозащитни органи. Следователно, националният съд ще бъде задължен да квалифицира исковата претенция по чл.4, параграф 3 Д., ако това следва от обстоятелствата. В казуса по делото обстоятелствата касаят именно нарушение или не на правото на ЕС, съответно основанието по чл.4, параграф 3 Д. за отговорността на държавата членка.

69.По тези съображения е от значение да се даде тълкуване, дали националният съд при искове като процесните е задължен да се позове служебно на чл.4, параграф 3 Д., както и служебно да изведе и приложи всички произтичащи от правото на ЕС основания за ангажиране на отговорността на държава-членка за нарушение на правото на ЕС. Отговорът на този въпрос ще бъде от съществено значение и за другите въпроси, обуславящи допустимостта и разглеждането на двете исковите претенции по същество.

2)По правото на ищцата пряко да се позове пред съда на Препоръката на ЕБО и обновяванията в съобщението на ЕК за допуснато нарушение на правото на ЕС

70. Ищцата се позовава на препоръката и съобщението на ЕК съответно по точки 22 и 20 в частта за основанията на исковите претенции, и по т. 4 от правните съображения за да обоснове наличието на неправомерни действия на БНБ, алтернативно и бездействия.

71.По т.25 от процесната препоръка е установено, че БНБ е нарушила правото на Съюза като не е направила необходимото установяване на неналичността на активи в съответствие с чл.1, §3, буква i) от Директива 94/19, но и, че БНБ е направила депозитите неналични на 20 и 22 юни 2014г. – т.17 от препоръката. Тези изводи са относими към първата искова претенция.

72.Съгласно съобщението от 25 септември 2014г., ЕК открива процедура срещу България за нарушение на чл.1, параграф 3 и чл.10, параграф 1 от Директива 94/19. В съобщението се сочи и неспазване на принципа за свободно движение на капитали по чл.63 от ДФЕС, както и, че наложеният от българските органи специален надзор „изглежда представлява неоправдано и непропорционално ограничение на свободното движение на капитали“. Последното е относимо към втората искова претенция.

73. Правомощието на ЕБО да приема препоръки по отношение схемите за гарантиране на депозитите е предвидено изрично в чл.26, параграф 2 от същия регламент. В чл.4, параграф 2, буква iii) от регламента са определени компетентните органи по отношение на схемите за гарантиране на депозитите – това са органите, които ги управляват или публичният орган, който осъществява надзор върху тях, когато тези схеми се управляват от частно дружество. В случая БНБ не е нито управляващ орган на националната схема за гарантиране на депозитите, нито публичният орган, който осъществява надзор върху тази схема. Видно от чл.7, ал.4 от ЗГВБ (отм.), Сметната палата осъществява контрол върху дейността на ФГВБ към датата на препоръката. Доколко във връзка с посочените разпоредби ЕБО има правомощие да издаде процесната препоръка с предмет гарантиране на депозитите по отношение на БНБ и дали препоръката е валидна по отношение на БНБ, според настоящия съд е въпрос, който е длъжен да повдигне служебно и следва да се даде тълкуване от Съда на ЕС.

74. ЕБО е издал препоръката на основание чл.17, параграф 3 от Регламент (ЕС) №1093/2010г., като е посочил действията, чието предприемане е необходимо за спазване на правото на ЕС. Това предполага констатация по параграф 1 от същата норма за допуснато нарушение на правото на ЕС от даден компетентен орган. Правомощието на ЕБО да се намеси в случаи на неприлагане или неправилно прилагане на правото на ЕС, равнозначно на неговото нарушаване, е ограничено само до области, в които правото на Съюза определя ясни и безусловни задължения, съгласно съображение 27 от същия регламент. Спорно по делото е дали чл.1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19 определя ясни и безусловни задължения, и поради това дали конкретната препоръка е в съответствие със съображение 27 от Регламент (ЕС) №1093/2010г.

75. Действително, както се твърди от ответника, нормите на Директива 94/19/ЕО, не предвиждат конкретен компетентен орган, който да извърши установяването, предвидено в чл.1, §3, буква i) от същата директива. Това е предвидено в новата директива за гарантиране на депозитите - Директива 2014/49/ЕС, конкретно с чл.2, §1, т.17. Тази норма определя като компетентен орган този по чл.4, §1, т.40 от Регламент (ЕС) №575/2013, което еднозначно определя БНБ като такъв орган. Ответникът счита, че компетентността на всеки орган се определя по националното право, в която връзка се позовава на Решение на Съда на ЕС от 13 януари 2004г. по дело C-453/00 К. Н. NV, т. 20 и 22. В препоръката на ЕБО, без да е посочена конкретна норма по правото на ЕС или националното право се определя, че БНБ е компетентен орган да извърши установяването, предвидено в чл.1, §3, буква i) от същата директива за неналични и изискуеми депозити. Както се посочи, ЕБО е мотивирал единствено по т. 24 с приложимостта на изведения принцип в Решението на Съда на ЕС от 18 декември 1997г. по дело C-129/90б, Inter-E. W., относно изискването по новата Директива 2014/59/ЕС за достъп до депозитите. Дали този принцип е приложим и към определения в новата директива компетентен орган, е въпрос за тълкуване, което се поглъща от отговора на въпроса дали нарушената норма е конкретна и ясна.

76. ЕБО е обосновал изводите си, че депозитите са „неналични“ като е констатирал, че са изпълнени изискванията по чл.1, § 3, буква i) от Директива 94/19: първо, че съответната КИ „изглежда неспособна за момента, по причини, пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита“, и второ - „не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи“. Последното изискване е обосновано със съображение 12 от Директива 2009/14, според което може да се счита, че „депозитите са неналични, ако мерките за ранна намеса са се оказали неуспешни“.

77.Що се касае до преценката дали съответната КИ „изглежда неспособна за момента, по причини, пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита“, разпоредбите на директивата за депозитите не съдържат указание какви могат да бъдат тези причини. В съображение 41, последното изречение от Директива 2014/59/ЕС в сила към датата на препоръката, е предвидено, че: “Нуждата от извънредно ликвидно улеснение от централната банка не следва само по себе си да бъде обстоятелство, което доказва в достатъчна степен, че институцията не може в или в близко бъдеще няма да може да изплаща задълженията си на техния падеж.“. Следователно, затрудненията с ликвидността на К. не могат да обосноват сами по себе си извод по чл.1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19, а изводът на ЕБО за обратното е необоснован.

78.Що се касае до преценката на ЕБО, че е изпълнено и условието „не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи“, то също не изглежда обоснована. Видно от съобщението на ЕК от 30.06.2014г., Комисията е одобрила схема за подкрепа на ликвидността на българските банки. Публично е обявено и намерение за поставяне на такава подкрепа на групата К.– в прессъобщение от 22.06.2014г.

79.Също и основаните на съображение 12 от Директива 2009/14 изводи на ЕБО не изглеждат обосновани, доколкото нито в решението за поставяне на К. под особен надзор са предвидени мерки за ранна намеса, нито такива мерки са регламентирани към този момент по националното право. Цитираната директива не съдържа задължение за въвеждането на мерки за ранна намеса с оглед защитна на интересите на вложителите. Понятието „мерки за ранна намеса“ е свързано с приложението на Директива 2014/59 по правото на ЕС. Конкретно съображение 23 от Директива 2014/59 изисква да бъде преценена ефективността им, тези мерки са регламентирани в чл.27 от същата. Видно е също, че Директива 2014/59 е влязла в сила на 03 юли 2014г. и разпоредбите ѝ не са действащо право към дата на решения 73 и 74 на БНБ за надзорните мерки спрямо К..

80.Приложените надзорни мерки с решения 73 и 74 от 2014г. на УС на БНБ съответстват на предвидените по чл.104, §1, буква д) от Директива 2013/36 надзорни правомощия за ограничаване на дейността и операциите на КИ, а също съответстват и на понятието „мерки за оздравяване“ по чл.2, седмо тире от Директива 2001/24, на която разпоредба ответникът се е позовал в кореспонденцията си с ЕБО по повод ситуацията с К.. Понятието „мерки за оздравяване“ по последната разпоредба включва мерки, свързани с възможност за спиране на плащанията, спиране на изпълнителни действия или намаляване на вземанията. Понятието „мерки за оздравяване“ е разширено с чл.117 от Директива 2014/59, в сила от 03.07.2014г (чл.131 от тази директива), като включва и инструментите за реструктуриране и упражняване на правомощията за реструктуриране по Директива 2014/59.

81.Следователно, мярката спиране на плащанията, приложена с първоначално Решение № 73/20.06.2014г. е принципно допустима по правото на ЕС. Тази мярка, поради естеството си, изключва прилагането на мерки за реструктуриране при спазване на принципа по съображение 46 за поддържането на проблемната КИ като действащо предприятие от Директива 2014/59.

82.Формално предложението на БНБ и правителството за въвеждане на разпоредби на Директива 2014/59 в националното право, което не е възприето от политическите сими на среща на 14 юли 2014г., не може да се определи като мярка за ранна намеса. Става въпрос за неприето предложение за транспониране на норми на директивата за реструктуриране, преди да е изтекъл срокът за това. В приложимата директива за депозитите не е въведено задължение за въвеждане на мерки за ранна намеса.

83. Съгласно съображение 13, първото и второто изречения от Директива 2009/14, държавите членки следва да се стремят да осигурят непрекъснатостта на банковото обслужване и достъпа до ликвидност. ЕБО не е обсъдил в препоръката това съображение. Нито ЕБО нито ЕК в препоръката са съобразили, че по правото на ЕС се съдържат критерии за поддържане на неплатежоспособен субект като действащо предприятие – така в съображение 59 от Регламент №806/2014г.: „Такъв неплатежоспособен субект следва да бъде поддържан като действащо предприятие единствено за целите на финансовата стабилност и като се използват, доколкото е възможно, частни средства.“ Също е предвидено изискване, че преди да се вземе решение за това, а следва винаги да се разгледа възможността за ликвидация чрез обичайно производство по несъстоятелност на неплатежоспособния субект. Видно от прессъобщенията на БНБ през исковия период, а също и от цитираното съобщение на ЕК от 30 юни 2014г., банковата система като цяло е стабилна и с висока ликвидност в сравнение с други държави членки. Следователно, дори и по критериите на този регламент, който формално не е приложим, не е съществувало задължение за поддържане на К. като действащо предприятие, от гледна точка на тази регламентация, задължението за обратното, вменено на българската държава от ЕБО и ЕК изглежда прекомерно и без правно основание.

84. В Решения № 73/20.06.2014г. и №74/22.06.2014г. на УС на БНБ липсва изрично установяване на елемента "близка перспектива" депозитите да бъдат изплатени. Не може да се предполага какъв ще бъде резултата в създалата се ситуация на масово теглене на депозити и не изглежда вероятно ищцата или който и да е друг вложител да имал възможността да изтегли депозитите си от К. след 20.06.2014г., предвид посочените в решението от 20.06.2014г. данни за недостига на ликвидност.

85. При тези обстоятелства не е ясно защо и на какво основание ЕБО счита, че в случая с К. са налице обстоятелства, свързани с неуспешни мерки за ранна намеса по смисъла на съображение 12 от Директива 2009/14. Също след като не се прилагат мерки за реструктуриране, неясно защо БНБ е следвало да спазва изискването по съображение 46 от Директива 2014/59 – К. да бъде действаща институция, след като това не се налага или изисква от правото на ЕС.

86. Предвид всичко изложено, изводът на ЕБО по т.17 от препоръката, че БНБ още към 20 и 22 юни 2014г. е направила депозитите да са „неналични“ по смисъла на чл.1, § 3, буква i) от Директива 94/19 и съображение 12 от Директива 2009/14, от изключително значение за първата искова претенция, се нуждае от тълкуване за съответствието му със съображение 27 от Регламент 1093/2010, както и за да бъде съобразена или не тази препоръка от настоящия съд в контекста на т.18 от решението по делото G..

87. Предвид основанието за издаване на процесната препоръка и нейната цел, то стои въпроса дали за да бъде зачетена от настоящия съд следва да бъде спазено условието, установено по т.12 и т.16 от решението по делото G. препоръката да създава права за частноправните субекти. За да се прецени дали препоръката такива права, следва да се отговори на въпроса дали препоръката създава задължителни правни последици по отношение на вложителите в К.. В тази връзка настоящият съд съобрази съдебната практика на Съда на ЕС - Решение на Съда от 5 май 1998 г. по дело D./Комисия, С-386/96 Р, Е.:EU:C:1998:193, точки 43 и 45, решения от 13 февруари 2014 г., У./Комисия, С 31/13 Р, EU:C:2014:70, т. 55, от 25 октомври 2017 г., С./Комисия, С 593/15 Р и С 594/15 Р, EU:C:2017:800, т. 47, както и от 20 февруари 2018г., Кралство Б./Комисия, дело С-16/16 Р, Е.:EU:C:2018:79, т.32.

88.Видно е, че процесната препоръка, издадена на основание чл.17, §3 от Регламент 1093/2010, има за адресати БНБ и ФГВБ, и по принцип не може да има за адресати вложителите в КИ, което следва от параграфи 1 и 2 на същата разпоредба. Целта на препоръката е да задължи адресатите й – БНБ и ФГВБ, да предприемат конкретни действия. Съобразно упоменатата в предходната точка съдебна практика, процесната препоръка не произвежда пряко последици върху правното положение на вложителите. Поради това следва да бъде дадено тълкуване относимо ли е условието, установено по т.12 и т.16 от решението по делото G. по отношение на процесната препоръка.

89.В процесното съобщение на ЕК от 25 септември 2014г. се твърди, че БНБ е имала възможността да наложи и по-малко обременителни мерки, предвидени по националното право, което представлява по същество извод за допуснато нарушение на чл.52 от Харатата във връзка с правото на собственост на вложителите върху вземанията от КИ. Това право не е абсолютно, упражняването му може да се ограничава, в която връзка съдът съобрази решения от 16 ноември 2011 г., В. М. I./Съвет, C-548/09 P, EU:C:2011:735, т. 113-114 и от 12 май 2016 г., В. of I. and M./Съвет, C-358/15 P, EU:C:2016:338, т. 55-56.

90.Процесните мерки, приети с двете решения на БНБ - №73 и 74/2014, са предвидени по правото на ЕС – чл.2, седмо тире от Директива 2001/24, и по принцип представляват допустима намеса в правото на собственост на вложителите. ЕК не е посочила в решението си какви точно други мерки е можело да се наложат, но не са предприети, поради което съобщението на ЕК е неясно. Ако се предположи, че се има предвид непрекъснат достъп до банково обслужване, то твърдението е необосновано от гледна точка на съображение 59 от Регламент№806/2014г. и обстоятелствата по случая, по съображенията изложени по-горе.

91. ЕК счита, че частноправните субекти могат да се позоват пряко пред съда на „съответните разпоредби на директивата“ за депозитите, които са „безусловни, достатъчно ясни и прецизни, могат при определени условия да предоставят права на физически лица и предприятия.“. Според настоящия съд е спорно доколко ищцата може пряко да се позове както на чл.1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19 за гарантиране на депозитите, като се обсъди до тук, така и на чл.63- 65 от ДФЕС, регламентиращи свободата на движение на капитали, за да претендира вреди, по следните съображения:

91.1.Казусът по делото касае чисто национална ситуация както по отношение на КИ, така и по отношение на ищцата. Според решение от 15.11.2016г., F. U. de S., C-268/15, EU:C:2016:874, т. 44, 47, 52, 57 и 58 и диспозитива, не се прилага режимът за извъндоговорна отговорност на държава членка за вреди, причинени в резултат на нарушение на правото на ЕС - член 49, 56 и 63 ДФЕС, с национална разпоредба, която се прилага еднакво към местните граждани и гражданите на другите държави членки, когато положението във всичките си аспекти е свързано само с една държава членка, а същевременно между предмета или обстоятелствата по спора и тези членове няма никаква връзка.

91.2. Настоящият съд обаче се съмнява дали следва да приеме тази съдебна практика за изцяло относима към казуса по делото, предвид посоченото изключение по т. 52 от същото решение. Приложимите по време норми на ЗГВБ (отм.) са относими към всички вложители, в това число и граждани на държава-членка. С чл.6, ал.2 от Конституцията на Република България, е установен принципа за равенство пред закона, на основание на тази норма и принципите за равенство и недискриминация, в съдебната практика на Върховния административен съд има примери за неприлагането и към чисто национални ситуации на национална норма, несъвместима с чл.49 ДФЕС във връзка с решение от 05.11.2014г., Сомова, С-103/13, Е.:EU:C:2014:2334, (така решение № 15391/17.12.2014г. по адм.д. 5569/2014г. на ВАС, решение №33/03.01.2018г. по адм.д. 12416/2016г. решение № 14403/29.12.2016г. по адм.д.13560/2015г. на ВАС и др.). По тези съображения е възможно тълкуване, че установеното с цитираното решение F. U. de S., С-268/15, EU:C:2016:874, не е приложимо към казуса по делото.

91.3. На следващо място съдът съобрази, че вредите по първата искова претенция във формата на лихви се претендират за депозити, чийто падеж не е настъпил по силата на договорите нито по силата на закона през исковия период. Видно от данните по делото, националната схема е била в затруднение и в риск да не плати според данните в самата препоръка на ЕБО. Видно е също, че схемата е финансирана със средства от държавния бюджет за целите на конкретния случай. Видно от чл.3, чл.4, ал.1 и от чл.6 от ЗГВБ (отм.), фондът гарантира пълно изплащане на сумите по влоговете на едно лице в една банка независимо от броя и размера им до минимума по директивата за влоговете, тази гаранция не е обвързана с условието за изискуемост на депозитите. Ищцата е получила плащане от националната схема за гарантиране на депозитите в дерогация на задължението по чл.10, параграф 1 във връзка с чл.1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19 за плащане на изискуеми депозити, което може да се тълкува, че съставлява разширение на обхвата на директивата.

91.4. Според приетото в решение от 21 декември 2016г., V. и други, Е.:EU:C:2016:975, т. 82 – 84, видно от които, макар и държавите членки да имат право да разширят приложното поле на Директива 94/19, поради минималната степен на хармонизация във връзка с депозитите, практическата ефективност на режима по директивата ще бъде застрашена, ако държавата членка обременява националната си схема за гарантиране на депозитите с рискове, които не са пряко свързани с целта на тази схема. Поради разширението на националната схема и за депозити, които не са изискуеми, и поради това е спорно дали са неналични, стои въпроса дали е приложима посочената съдебна практика спрямо личното положение на ищцата. Отговорът на този въпрос е от значение дали правното ѝ положение попада в обхвата на директивата за гарантираните депозити.

91.5. ЕК е посочила в съобщението, че за тези права могат да бъдат предявени иски пред национален съд „с цел да се получат плащания по отношение на неналичните депозити съгласно чл.10, параграф 1 от Директивата относно схемите за гарантиране на депозитите.“ Не са посочени правата на вложителите по чл.7, параграф 6 от Директива 94/19, според която нормата правата на „компенсация“ на вложителя следва да могат да бъдат предмет на действие срещу С.. Неясно остава съдържанието на тази норма и дали в приложното ѝ поле попада първата искова претенция за лихви като компенсация за забавено изплащане на гарантирания размер на депозитите. Нищо в нормата не указва обхвата на понятието „компенсация“. Задължението за плащане на гарантираните депозити обаче е предвидено по чл.10, параграф 1 от Директива 2009/14, а в съображение 23 от същата е посочено, че директивата не може да доведе до отговорност по отношение на вложителите, ако е осигурено „компенсирането или защитата на вложителите“, съгласно условията по директивата.

91.6. Възможно е следователно, различно съдържание на понятието „компенсация“ по чл.7, параграф 6 от Директива 94/19 - плащане на гарантирания размер на депозитите или претърпени финансови загуби, както в казуса по делото, което надхвърля съдържанието на текста и следва да бъде дадено от съда. Ищцата не е предявила иск срещу националната схема - ФГВБ, а срещу институцията, от чиито действия и бездействия счита, че е претърпяла вредите. Съгласно практиката на Върховния административен съд, правомощията на съда по чл.9, ал.3 АПК-принципът за служебното начало и задължението да даде указания на страните по чл.171, ал.3 АПК, включват и задължение служебно да укаже, че искът е предявен срещу ненадлежен ответник. Поради това е съществено да се установи, кое точно основание за отговорността за вреди следва да се приложи по първата искова претенция.

91.7. Също както претендира ответникът, условието да бъде възможно установяването на правата на частноправните субекти въз основа на нормите на директивата, не е изпълнено по отношение на чл.1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19. Както е установено в съдебната практика на Съда на ЕС, задължение за действие на национален орган пряко от нормата на директива може да възникне, когато тази норма установява задължения, които могат да бъдат разглеждани като права на частните лица, предвиденото задължение следва да бъде безусловно и достатъчно определено, както и когато са годни да предоставят на лицата права, които могат да противопоставят на държавата (напр. решение от 19 януари 1982г., В., 8/81, т.25.). Както се обоснова по-горе, тази норма не съдържа всички необходими елементи, за да може безусловно да бъде определено понятието неналичен депозит.

91.8. Съгласно националното право, договорите между страните имат силата на закон между тях (чл.20 от Закона за задълженията и договорите). Действително, съдът има служебно задължение да установи неравноправни клаузи в потребителските договори ако това следва от обстоятелствата по делото и да неприложи такава клауза, когато я счете за неравноправна, освен ако потребителят не се противопостави на това, както следва от съдебната практика на съда на ЕС - решения от 4 юни 2009 г., P. G., C-243/08, EU:C:2009:350, т. 32 и отговорът на втория преюдициален въпрос.

91.9. Клаузите по втория и третия договори за депозити, че гарантираният размер на депозитите ще бъде изплатен по реда на чл.23, ал.1 ЗГВБ (отм.), т.е. в определен срок след отнемане на лиценза на БНБ, съставлява законово изискване по националното право, което условие е спазено. Поради това може да се направи извод според настоящия съд, че тези условия попадат в обхвата на изключението по чл.1, параграф 2 от Директива 93/13, тъй като съставляват общо приложими законови изисквания по националното право, и не следва да останат неприложена по смисъла на тази съдебна практика. Такава договореност обаче изключва правото на ЕС като приложимо към ищцата в качеството ѝ на вложител в КИ. Поради това съдът се съмнява дали следва да съобрази клаузите по втория и третия договори за депозити и не обуславят ли те договорна отговорност за плащане на гарантираните депозити, която изключва извъндоговорната отговорност на държавата за вреди.

По приложимите основания и условия за извъндоговорната отговорност на българската държава за вреди от нарушение на правото на ЕС

92. Що се касае до възможността да бъде ангажирана отговорността на държавата при обстоятелствата по делото за нарушения на правото на Съюза от недостатъчен надзор над КИ, настоящият съд съобрази Решение от 12 октомври 2004 г., Р. и др., С-222/02, EU:C:2004:606, т.38-40. Ищцата счита тази съдебна практика за неотнормисима, тъй като влоговете в казуса по главното производство не са били част от схема за гарантиране на депозити. Това действително е така, но към момента на възникване на фактите по делото, германската държава не е въвела в националното си право нормите на Директива 94/19, поради което ищците Р. и други са се позовали на нормите на директивата пряко пред съда. Ответникът поддържа, че установеното в решението от Съда е приложимо, като аргументира с чл.79, ал.8 ЗКИ – отговорност само при вина, и с един от принципите на Б. комитет за банков надзор.

93. В т.38-39 от решението по цитираното дело Р. и други, Съдът е обсъдил действащите разпоредби за предприемането и осъществяването на дейност на кредитни институции, и по специално, разпоредбите, в които общо е посочено, че предвиденото хармонизиране с цел защита на вложителите и наложените задължения относно надзора над кредитните институции. Сред тези актове е Директива 2000/12/ЕО, отменена с чл.158 от Директива 2006/48/ЕО, която от своя страна е обединена заедно с Директива 2006/49/ЕО в Директива 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) №575/2013. В т.40 от решението е направен извод, че от посочените цели за защита на вложителите и изискванията за надзор над КИ, не следва, че тези директиви „целят да дадат права на вложителите в случай, на невъзможност да ползват депозита си , в резултат на слаб надзор от страна на компетентните национални органи.“ От гледна точка на целите на директивите и обхвата на хармонизация, в т.43 е направен извод, че координацията на националните правила относно отговорността на националните органи спрямо вложители в случай на недостатъчен надзор не изглежда необходима за да се постигнат резултатите, които целят директивите.

94. По т.49 от решението Р. и други е припомнена практиката на Съда, според която отговорността на държавата за нарушение на разпоредба по правото на ЕС може да бъде търсена единствено, когато нарушената разпоредба има за цел да даде права на частните лица. В т.50 и 51 от същото решение съдът е стигнал до извод, че Директива 94/19, както и отменените директиви, свързани с изискванията и надзора над КИ, „не дават права на вложителите, когато те нямат достъп до своите депозити и то заради слаб надзор от страна на компетентните органи, след като е осигурено обезщетение на вложителите, предвидено в Директива 94/19.“

95. Следва да бъде даден отговор дали изводите по т.49-51 от решението по делото Р., основани и на цитираната по т. 49 от същото решение съдебна практика, са относими към казуса по делото, и конкретно, че нормите на Директива 94/19 не дават права на вложителите срещу компетентния национален орган за надзор над КИ, и поради това изключват отговорността за вреди на националната централна банка - ответникът БНБ, за неупражнен надзор, по съображение, че на 04.12.2014г. депозитите на вложителите в К., сред които и ищцата, са изплатени. Също стои въпроса, дали при съпоставянето на тази съдебна практика с чл.7, параграф 6 от последната директива, отговорността за вреди спрямо вложителите е ограничена само във връзка с изпълнение на задължението за плащане на гарантирания размер на депозитите, и само срещу националната схема за гарантиране на депозитите, или тази норма под компенсация има предвид всяка доказана вреда от неизплащане на депозитите в срок.

96.Що се касае до извода по т.43 от решението по делото Р. – че не изглежда необходима координацията на националните правила относно отговорността на националните органи спрямо вложители в случай на недостатъчен надзор, с оглед на целите на относимите директиви, в казуса по делото ще бъдат приложими разпоредбите на чл.203 – 207 АПК и чл.1 ЗОДОВ, както и чл.79,ал.8 ЗКИ, които ще обосноват извод за недопустимост на исковите претенции, тъй като не е установена по предвидения ред незаконосъобразността на юридическите актове на БНБ, от които се претендира, че произтичат вредите. Тази съдебна практика е в отклонение на приетото по т. 42 от решението по съединени дела С-46/93 и С-48/93. *V. du pêcheur SA* и *F. L.* – за идентичност на изискванията за отговорността за нарушение на правото на ЕС при липса на особен довод, както и за еднаквата защита на частноправните субекти. Дали посоченото по т. 43 от решението по делото Р., съставлява особен довод и осигурява в достатъчна степен защита на вложителите при нарушение на правото на ЕС, е въпрос, по който Съдът на ЕС следва да даде тълкуване, с оглед правилното приложение на посочената съдебна практика.

97.Същевременно, що се касае до приетото по т.43 от решението по делото Р., стои въпроса дали е актуално, доколкото вече съществуват правила за отговорността спрямо вложители по правото на ЕС. Такава отговорност е предвидена във връзка с реструктуриране на кредитни институции – съображение 96 и чл.87, параграфи 3 и 4 от Регламент (ЕС) №806/2014. Така С. по реструктуриране по последния регламент носи извъндоговорна отговорност за вреди в съответствие с общите принципи на правото на държавите членки относно отговорността на публичните органи. В този регламент също е предвидена целта за защита на вложителите – например съображение 56. Отговорността по регламента е идентична с тази по чл.340, параграф 3 ДФЕС. Макар и този регламент да не е приложим, националният орган за реструктуриране на КИ по Директива 2014/59 е ответникът по делото и би следвало да носи отговорност при същите условия, на основание цитираната практика по т. 42 от решението по съединени дела С-46/93 и С-48/93, *V. du pêcheur SA* и *F. L.*, тъй като има идентични правомощия при реструктурирането на КИ..

98.Освен това в случай, че е приложимо националното право за отговорността към вложителите за неупражнен надзор, предвид т. 43 от решението по делото Р., стои въпроса дали правото на ЕС в областта на извъндоговорната отговорност за вреди, се противопоставя на национална норма, като чл.79, ал.8 от Закона за кредитните институции по българското право, която предвижда отговорност за вреди на компетентния национален орган за надзор над кредитните институции само при виновно поведение. Тълкуването по този въпрос се налага, предвид разрешението, дадено с т.79 и отговора на трети въпрос от решението по съединени дела С-46/93 и С-48/93, *V. du pêcheur SA* и *F. L.*, че правото на ЕС не допуска изискване за вина.

99.Що се касае до приложението в казуса по делото на т. 42 и т.79 и отговора на трети въпрос от решението по съединени дела C-46/93 и C-48/93, B. du chercheur SA и F. L., според настоящия съд е изпълнено изискването по т.43, 47 и 77 от същото решение, тъй като държавите членки разполагат с широка свобода на преценка в разглежданата област. Както следва от т.48 от същото решение, при липса на общностна хармонизация, националният законодател разполага с широка свобода на преценка.Така видно от осмо, шестнадесето и седемнадесето съображение от Директива 94/19, тя извършва във връзка с депозитите само минимална хармонизация – в този смисъл решение от 21 декември 2016г., V. и други, E.:EU:C:2016:975, т. 82. Що се касае до надзора за благоразумие над КИ, в тази област чл.65, параграф 1, буква б) ДФЕС позволява на държавите членки да прилагат националното си право, а чл.127, параграф 5 от същия договор предвижда само консултативни функции на ЕЦБ по този въпрос. В казуса по делото БНБ също се ползва с широка свобода на преценка при осъществяването на надзора над К., тази свобода и независимост при вземане на решенията са прогласени и в чл.130, параграф 1 ДФЕС.

100.Само норми по ЗКИ са правно основание на решения 73 и 74 от 20 и 22 юни 2014г., но нормите на Директива 2001/24 са транспонирани с този закон - параграф 4 ЗКИ, обнародван с ДВ бр. 29/2006г. Видно от чл.3, параграф 2 от Директива 2001/24, реорганизационните мерки се прилагат в съответствие с правото на държавата-членка по регистрация, освен ако директивата не предвижда друго. В казуса по делото К. и свързаната с нея банка „В.“, са учредени и установени в Република България, поради това е приложимо само националното право.

101.Както се посочи по-горе, въпросът за ангажиране на отговорността на БНБ и по какъв ред, касае надлежния ответник по исковата претенция. Поради това в случай, че се даде отговор, че БНБ не носи отговорност за вреди при обстоятелствата по делото и по двете искиви претенции, ищцата ще има възможност да посочи друг ответник и то по указание на съда, в случай, че действително има основание за ангажиране на извъндоговорната отговорност на българската държава.

102.Дори и да е приложимо националното право за отговорността за вреди, би следвало процесуалната автономия на държавите членки в областта на гарантиране на депозитите и защитата на вложителите, както и за надзора над кредитните институции, да бъде ограничена от спазването на принципите, установени по правото на ЕС, по аналогия на съдебната практика, изведена по т. 29 от Решение от 12 май 2011г., E. M. Изток, C-107/10, E.:EU:C:2011:298. Следователно е възможно във всички случаи да се изисква да бъдат спазени условията за ангажиране на отговорността на българската държава за вреди от нарушение на правото на ЕС в съответствие с общите принципи на правото на държавите членки за отговорността на публичните органи, както са разтълкувани от Съда на ЕС по приложението на чл. 340, параграфи 2 и 3 ДФЕС. Поради това относимите изисквания по правото на ЕС следва да бъдат разгледани.

103.В областта на гарантиране на депозитите, защита на вложителите и надзора над КИ, българската държава и БНБ разполагат с широка свобода на преценка, и настоящият съд е затруднен кои точно основания са приложими, съответно кои установени по правото на ЕС за тази отговорност условия са приложими, предвид обстоятелствата, на които се основават исковите претенции:

103.1. Изведените от Съда на ЕС в т.40 от решението от 19 ноември 1991 година по съединени дела C-6/90 и C-9/90, F. и V., E.:EU:C:1991:428, и припомнени по т. 51 от решението по делото по съединени дела C-46/93 и C-48/93, B. du pêcheur SA и F. L., „три условия, а именно че нарушената правна норма има за предмет предоставянето на права на частноправните субекти, че нарушението е достатъчно съществено и накрая, че съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението на задължението, за което носи отговорност държавата, и вредата, претърпяна от увредените лица.“, се основават на широката свобода на преценка на съответния компетентен орган в разглежданата област. Тези условия според практиката на Съда на ЕС са приложими както за общи нормативни актове, така и за индивидуални решения и по специално критерият, че следва да бъде налице достатъчно съществено нарушение на правна норма, която има за цел да се предоставят права на частноправните субекти, по аргумент от Решение от 19 април 2007г., H., по дело C-282/05, E.:EU:C:2007:226, т. 48 и 49 и цитираната съдебна практика.

103.2. В областта на икономическата политика попада чл.120 ДФЕС, който се претендира, че е нарушен с двете решения на БНБ от 06.11.2014г. – за отнемане на лиценза на К. и за отмяна на дадено разрешение за увеличение на капитала, основания за вредите по втората искова претенция. Съдът на ЕС е установил, че за нормативен акт в областта на икономическата политика, отговорността на държавата членка може да бъде ангажирана само ако е налице достатъчно съществено нарушение на висша правна норма за защита на частноправните субекти – така т.11 от Решение от 2 декември 1971 година, A.-Z. S., 5/71, който принцип е потвърден многократно в последващата съдебна практика. Такава висша норма представляват основните права и конкретно претендираното нарушение по чл.17, параграф 1 от Х. – правото на собственост, което ищцата претендира, че е нарушено с двете решения от 06 ноември 2014г. на УС на БНБ. Видно е, че тези решения са издадени при обвързана компетентност и логическа последица от решения №73 и 74 от 20 и 22 юни 2014г. на УС на БНБ за поставянето на банката под особен надзор.

103.3. Нито решенията на БНБ, нито относимите актове по правото на ЕС имат за основание норма, уреждаща икономическата политика в учредителните договори. Същевременно, чл.127, параграф 1 ДФЕС – за основната цел на националните централни банки, част от разпоредбите за паричната политика, препраща към чл.119 ДФЕС, идентично както чл.120 от същия договор, част от разпоредбите за икономическата политика. Както се обоснова до тук, от обхвата на хармонизиране на правото на ЕС в областта на гарантиране на депозитите, защитата на вложителите и надзора за благоразумие над КИ, държавите членки разполагат с широка свобода на преценка какви норми да приемат, а националните банки – с независимост и свобода на преценка в областта на надзора. Следователно са сходни положенията, въз основа на които са направени изводите по т.11 от Решение от 2 декември 1971 година, A.-Z. S., 5/71, и стои въпроса дали посоченото условие не следва да се приложи в казуса по делото.

103.4. Същевременно, Съдът на ЕС е приел, че в нормативния контекст, характеризиращ се със съществуването на широко право на преценка, необходимо за прилагането на една общностна политика, Общността може да носи отговорност само при явно и значително неспазване от страна на съответната институция на границите, наложени за упражняването на правомощията ѝ (Решение по дело *V. du Royaume et F.*, посочено по-горе, точка 45). Такъв не е конкретният случай, доколкото несъответствието на чл.23 ЗГВБ (отм.) във връзка с чл.36, ал.2 ЗКИ или бездействието на БНБ да установи неналичността на депозитите не съставляват несъответствие с конкретна норма на Директива 94/19, предвид минималната хармонизация в областта на депозитите, установена само по отношение на гарантирания размер на депозитите и сроковете за изплащането им. Също предвидените по националното право и наложени надзорни мерки спрямо К. не противоречат на норми по правото на ЕС, според настоящия съд по аналогия от Решение от 09 септември 2008г., *F.* и други, по съединени дела *C-120/06 P* и *C-121/P*, *E.:EU:C:2008:476*, т.176. Идентично и актовете на БНБ, издадени в приложение на разпоредби на националното право спрямо К., не са обявени за незаконосъобразни по предвидения в това право ред. В., що се отнася до разпоредбите по националното право, ЕК е изразила различно мнение в процесното становище относно изискването за установяване на неналичността на депозитите с акт за отнемане на лиценза на КИ. Поради това въпросът е спорен.

103.5. По правото на ЕС задължението за поправяне на вредите зависи от съвкупност от условия относно незаконосъобразността на твърдяното поведение на институциите, наличието на действителна вреда и съществуването на причинно-следствена връзка между това поведение и твърдяната вреда, тази отговорност не може да се ангажира без да са изпълнени всички условия, на които се подчинява това задължение (Решение по дело *O. M./E.*, посочено по-горе, точка 17). Тъй като УС на БНБ, видно от чл.17, ал.2 от ЗБНБ, се произнася само с изрични актове – решения, то действията и бездействията на този колективен орган са винаги юридически и са свързани с издаването или неиздаването на решение, представляващо индивидуален акт със задължителни за адресатите си правни последици. Бездействието по правото на ЕС се изразява в неприемане на решение, пораждащо задължително правно действие, (...) в този смисъл решение от 27 септември 1988 г., Парламент/Съвет, 302/87, EU:C:1988:461, т. 16. По националното право е приложимо изискването за допустимост по чл.204, ал.1 АПК за отмяна на акта по предвидения ред, с което се изпълнява изискването за незаконосъобразност на акта, от който се претендират вредите. Искането за отмяна на акта ще бъде допустимо само ако засяга пряко и непосредствено правната сфера на лицето, което го оспорва. В казуса по делото , видно от съдебната практика, по отношение на вложителите е прието, че не могат да искат отмяна на изрични актове на УС на БНБ с адресат КИ. 103.6. Пред национален съд не е искана отмяна на бездействие на УС на БНБ да издаде решение за установяване на неналичността на депозити в К. от който и да е вложител. Противно на твърденията на ответника, според настоящия съд не може да се приложи съдебната практика по делото Р. (решение от 15 юли 1963г., Р., дело 25/62, E.:EU:C.:17), според което: “Административен акт, който не е отменен, не може сам по себе си да съставлява незаконосъобразен акт, увреждащ лицата, до които се отнася, и затова последните не могат да претендират обезщетение за вреди, причинени от този акт. По искане за обезщетение Съдът не може да постанови решение, което би премахнало правните последици на административно решение, което не е отменено.“ Тази съдебна практика касае вреди от индивидуално решение с адресат ищецът Р., който едновременно е обжалвал това решение с искане за отмяна. В казуса по делото ищцата не е адресат на действията на УС на БНБ спрямо К.. Спорно е доколко същата като вложител в К. притежава качества или по силата на фактическо положение може да се индивидуализира по същия начин както К., адресат на актовете, от които се претендират вредите. Видно от съдебната практика на ВАС по оспорвания на вложители, тези условия не са изпълнени.

103.7. Съгласно точки 40 и 41 от Решение от 24 октомври 2013г., L. hf, дело C-85/12, E.:EU:C:2013:697, установената с Директива 2001/24 система на мерки за оздравяване и ликвидация, не се поставя условието да съществува възможност за тяхното обжалване, по аргументи от чл.3, параграф 2 и съображение 12 от Директивата – принципа за равенство на кредиторите с оглед техните възможности за предявяване на иск. Следователно стои въпроса, дали изискването за незаконосъобразност на акта или бездействието, от които ищцата претендира вредите не следва да бъде спазено, тъй като вложителите не са имали каквото и да е право според националното право и съдебна практика да оспорят акт на националната банка или да искат издаване от тази банка на акт в тяхна полза. В случай, че това изискване не следва да бъде спазено, следва ли да се преценява условието по второто цитирано изречение от решението по делото Р..

103.8. Практиката на Съда на ЕС за извъндоговорната отговорност за вреди от незаконосъобразен акт е твърдо установена, но не е такъв случаят по отношение на режима на извъндоговорна отговорност на Общността при липса на такова незаконосъобразно поведение. По точка 19 от Решението по дело D. С./Съвет и Комисия, С-237/98 Р, Е.:EU:C:2000:321, Съдът е уточнил, че ако подобна отговорност бъде призната по принцип, тя изисква поне да са изпълнени трите кумулативни условия, а именно: наличие на действителна вреда, на причинно-следствена връзка между нея и въпросното действие, както и на необичаен и особен характер на вредата. В казуса по делото не е установено нито от национален съд нито от Съда на ЕС със сила на присъдено нещо допуснато нарушение на правото на ЕС в казуса с К., поради това не по двата иска на ищцата формално не е изпълнено изискването за незаконосъобразност на твърдяното поведение. По правото на ЕС важи принципа за независимост на иска за отмяна от иска за вреди, тъй като последният има за предмет искането за поправка на вреда, причинена с акт или с неправомерно поведение, които могат да бъдат вменени на институция или на орган на Съюза

103.9. Съдът на ЕС е приел, че общностният законодател разполага с широко право за да може да прецени при приемането на даден нормативен акт дали взимането предвид на определени вредоносни последици, които са резултат от това прилагане, обосновава предвиждането на определени форми на обезщетение. Също Съдът е приел, че общностен нормативен акт, чието приложение води до ограничения на правото на собственост и на свободно упражняване на икономическа дейност, които нанасят непропорционална и нетърпима вреда на самото съдържание на посочените права, евентуално именно поради това, че не е предвидил обезщетение, с което да се избегне или поправи посоченото засягане, би могъл да ангажира извъндоговорната отговорност на Общността (Решение от 09 септември 2008г., F. и други, по съединени дела С-120/06 Р и С-121/Р, Е.:EU:C:2008:476, т.181 и 184). Прилагането на този принцип не е установено в областта на паричната политика.

103.7. При приложение на последната практика към казуса по делото е възможен извод, че такова обезщетение е предвидено. Както се посочи по фактите, през целия период на процесните надзорни мерки – от спиране на плащанията до отнемането на лиценза, върху целия размер на вземанията на ищцата за депозитите ѝ, са начислени договорни лихви. Така съгласно чл.116, ал.4 и ал.5 ЗКИ, банката не е в забава относно изпълнението на паричните задължения, чието изпълнение е спряно и не носи имуществена отговорност за неизпълнението им. Изрично в чл.116, ал.5, второто изречение ЗКИ е предвидено, че през времето на специалния надзор не текат лихви за забава и неустойки, начисляват се само договорните лихви, което в случая е спазено.

103.10.Що се касае до разликата над гарантирания размер на депозитите, предмет на втората искова претенция, от чл.23, ал.10 от ЗГВБ(отм.) и чл.94, ал.1, т.4 от З. следва, че вземанията на вложителите над гарантираните депозити се удовлетворяват в производството по несъстоятелност от осребреното имущество на КИ в несъстоятелност. За правата на вложителите над гарантираните депозити в съображение 50 от Директива 2014/59 е прието, че кредиторите следва да имат право да получат плащане или обезщетение за техните вземания, предявени в рамките на производството по ликвидация, в размер не по-малък от сумата, която биха получили в рамките на обичайното производство по несъстоятелност. Тази директива е влязла в сила по време на исковия период. В конкретния случай вредите, които ищцата претендира, не надхвърлят пределите на икономическите рискове и несигурност, присъщи за дейността на КИ и по-конкретно на риска от неплатежоспособност на К.. Предвид общия принцип, според който всеки кредитор трябва да понася риска от неплатежоспособност на длъжника си, ищцата трябва да е съзнавала посочените несигурност и рискове и евентуалната загуба на част от депозитите ѝ. Също ищцата е равнопоставена с всички други вложители пред националната схема за гарантиране на депозитите и в производството по несъстоятелност. При тези обстоятелства е възможен извод, че ищцата не може да се счита за принадлежаща към особена категория кредитори на К., които са засегнати по непропорционален спрямо други кредитори начин, както и че вредите, които претендира, не са необичайни или „специални“.

103.11.Настоящият съд е разколебан по отношение на втората искова претенция доколкото е изпълнено изискването по правото на ЕС, че процесната отговорност може да бъде ангажирана само ако ищецът е претърпял действителна и сигурна вреда или реална и сигурна вреда, за което е длъжен да представи убедителни доказателства (решение от 16 юли 2009 г., S. S. I./Комисия, C-481/07 P, EU:C:2009:461, т. 36). Към момента на подаване на исковата молба и в хода на производството, вредите по втората претенция не са настъпили, предвид, че производството по несъстоятелността на К. не е прекратено на основание, недостатъчност на имуществото. Съдът на ЕС признава, че в определени случаи, и по-специално когато са налице затруднения за количествено изразяване на твърдените вреди, в исковата молба или жалбата не е абсолютно необходимо да се уточнява точният им обхват, нито да се посочва размерът на исканото обезщетение (така в Решение от 28 февруари 2013 г., I. S. и други., дело C-460/09 P, E.:EU:C:2013:111, точка 104).Такъв е случаят при неимуществените вреди. В казуса по делото се касае за изцяло за имуществени вреди. Ответникът твърди, че по втората искова претенция вредата все още не е настъпила и не може със сигурност да се установи по размер към датата на исковата молба и впоследствие, по съображение, че ищцата не е загубила правото си на вземане от масата на несъстоятелността за сумата над гарантираните депозити. Освен другото – съображения за друг ред, по който да бъде получено вземането, каквото е производството по несъстоятелност, вредата по този иск зависи от изхода на производството по несъстоятелност – бъдещо несигурно събитие. В случай, че изискването по правото на ЕС за наличие на действителна и сигурна вреда следва да бъде установено към датата на исковата молба, то няма да бъде необходимо разглеждането по същество на другите основания.

103.12.Що се касае до довода на ответника, че искът за вреди по втората искова претенция е недопустима и на основание, че е предвиден друг ред за удовлетворяване на вземането – общото за всички кредитори производството по несъстоятелност на банка, то в правото на ЕС съществуват основания, от които такъв извод е възможен. Извод, че вземанията на вложителите следва да се равняват на това, което биха получили в производството по несъстоятелност, може да се направи от директивите за реорганизация и ликвидация на кредитните институции - Директива 2001/24 ЕО и новата Директива 2014/59/ЕС и конкретно съображение 50 от последната директива. Може да се направи извод, че за да се защитят вложителите от прекомерна намеса в правата им на собственост, е достатъчно да могат да получат вземанията си в размер, не по-малък от сумата, която по изчисления биха получили при ликвидация на цялата институция чрез обичайното производство по несъстоятелност. Удовлетворяването на вземането чрез иск за вреди срещу държавата, означава най-малкото да получи два пъти вземането си.

104.От изложеното следва, че е налице фактическа и правна сложност в казуса по делото, в която ситуация съдът е задължен да даде защита на права, които ищцата претендира, че черпи от правото на ЕС. По горните съображения, за защитата на тези права, без да се наруши правото на ЕС, е необходимо тълкуване на това право, което следва да бъде дадено от Съда на ЕС.

С оглед на изложеното, на основание чл.631 от Гражданския процесуален кодекс във връзка с чл.144 от Административнопроцесуален кодекс, Административен съд София –град, Първо отделение, 12 състав,

ОПРЕДЕЛИ:

ОТПРАВЯ ПРЕЮДИЦИАЛНО ЗАПИТВАНЕ до Съда на Европейския съюз на основание чл.267 от Договора за функциониране на Европейския съюз, и по реда на чл. 93, буква а) от Процедурния правилник на същия съд и чл.23 от Статута на Съда, със следните въпроси:

1.Следва ли от принципите за равностойност и ефективност по правото на Европейския съюз, че **националният съд е задължен служебно да квалифицира иск като предявен на основание неизпълнение на задължението на държава членка по чл.4, параграф 3 от Договора за Европейския съюз, когато искът има за предмет извъндоговорната отговорност на държава членка за вреди от нарушение на правото на Европейския Съюз, причинени от институция на държава членка, при условие, че:**

- чл.4, параграф 3 от Договора не е посочен изрично като правно основание в исковата молба, но от обстоятелства на иска следва, че се претендират вреди от нарушаване на норми по правото на Европейския съюз

-претенцията за вреди се основава на национална норма за отговорността на държавата за вреди от административна дейност, уредена като безвиновна и при следните условия: незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице, осъществени при или по повод на административна дейност; претърпяна вреда – имуществена или неимуществена; пряка и непосредствена причинна връзка между вредата и незаконосъобразното поведение на органа

- по националното право на държавата членка съдът служебно е задължен да определи правното основание на иск за отговорността на държавата от дейността на правозащитни органи, въз основа на обстоятелствата, на които се основава иска?

2) Следва ли от съображение 27 от Регламент (ЕС) №1093/2013г. на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 година за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), че издадената препоръка на основание чл.17, параграф 3 от регламента, при обстоятелствата по главното производство, с която е установено допуснато нарушение на правото на ЕС от националната централна банка на държава членка във връзка със сроковете за плащане на гарантираните депозитите на вложителите в конкретна кредитна институция:

-поражда право за вложителите в същата кредитна институция да се позовават на препоръката пред национален съд за да обосноват иск за вреди от същото нарушение на правото на ЕС, предвид изричното правомощие на Европейския банков орган да установява нарушение на правото на Европейския съюз и, че вложителите не са и не могат да бъдат адресати на препоръката и за същите не поражда пряко правни последици;

-е валидна по отношение на изискването нарушената норма да установява ясни и безусловни задължения, предвид, че чл.1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19/ЕО относно схемите за гарантиране на депозити, тълкуван във връзка със съображения 12 и 13 от същата директива, не съдържа всички елементи, необходими за да възникне ясно и безусловно задължение за държавите членки и не поражда пряко права за вложителите, както и, че тази директива предвижда минимално ниво на хармонизация, което не включва елементите, въз основа на които да се извърши установяването на неналичен депозит препоръката не е обоснована с други ясни и безусловни норми по правото на ЕС за тези елементи, в това число относно: преценката на недостига на ликвидност и липсата на близка перспектива за плащане; съществуващо задължение за прилагане на мерки за ранна намеса и за поддържане на кредитната институция като действаща?

-предвид предмета - гарантиране на депозитите, е валидна по отношение на националната централна банка, която няма отношение към националната схема за гарантиране на депозитите и не е компетентен орган по чл.4, параграф 2, буква vi) от Регламент (ЕС) №1093/2010, и правомощието на Европейския банков орган по чл.26, параграф 2 от същия регламент – да издаде препоръки по отношение на схемата за гарантиране на депозитите?

3) Следва ли, в контекста на Решение от 12 октомври 2004 г., Р. и др., С-222/02, EU:C:2004:606, точки 38 – 39, 43 49-51, Решение от 5 март 1996г. по съединени дела С-46/93 и С-48/93, В. du recherche SA и F. L., Е.:EU:C:1996:79, т. 42 и т. 51, точка 19 от Решението по дело D. С./Съвет и Комисия, С-237/98 Р, Е.:EU:C:2000:321, точка 11 от Решение от 2 декември 1971 година, А.-Z. S., 5/71, на Съда на ЕС и актуалното състояние на правото на Европейския съюз, относимо към обстоятелствата по главното производство, че

А) Нормите на Директива 94/19/ЕО, и конкретно чл.7, параграф 6 от тази директива, **предоставят права на вложителите да претендират вреди срещу държавата членка от недостатъчен надзор над кредитната институция,** която държи депозитите, и ограничени ли са тези права до гарантираните размери на депозитите или понятието „компенсация“ по тази разпоредба следва да се тълкува разширително?

Б)Надзорните мерки за оздравяване на кредитна институция, като приложените в главното производство от националната централна банка на държавата членка, в това число спиране на плащанията, предвидени по конкретно в чл.2, седмо тире от Директива 2001/24/ЕО, **съставляват неоправдана и непропорционална намеса в правото на собственост на вложителите**, обосноваваща извъндоговорната отговорност за вреди от нарушение на правото на ЕС, **при положение, че съответната държава членка е предвидила в законодателството си** начисляване на договорни лихви за периода на мерките, а за депозитите над гарантирания размер - удовлетворяването им в общото производство по несъстоятелност и възможност за плащане на лихви, предвид чл.116, ал. 5 от Закона за кредитните институции и чл.4, ал. 2, т. 1 и чл.94, ал.1, т.4 от Закона за банковата несъстоятелност по българското право?

В)Условията за извъндоговорната отговорност за вреди от действия и бездействия във връзка с упражнени надзорни правомощия от националната централна банка на държава членка, попадащи в приложното поле на чл. 65, параграф 1, буква б) от Договора за функционирането на ЕС, **предвидени по правото на държавата членка, не следва да противоречат на условията и принципите за тази отговорност, установени по правото на ЕС**, и по конкретно на: принципа за независимост на иска за обезщетение от иска за отмяна и установената недопустимост на изискване по националното право за предварителна отмяна на юридическото действие и бездействие, от което се претендират вредите; за недопустимост на изискване по националното право, свързано с виновно поведение на органи или длъжностни лица, от чието поведение се претендират вредите; изискването ищецът да е претърпял действителна и сигурна вреда при искове за имуществени вреди към момента на предявяване на иска?

Г)Да бъде съобразено **изискването за незаконосъобразност на съответното поведение на институцията, равностойно на изискване** по националното право на държавата членка за отмяна юридическото действие или бездействие, от което се претендират вредите – мерки за оздравяване на кредитна институция, на основание принципа за независимост на иска за вреди от иска за отмяна по правото на Европейския съюз, предвид обстоятелствата по главното производство и, че:

-ищецът - вложител в кредитна институция, не е адресат на тези мерки, както и, че според националното право и съдебна практика този ищец няма право на иск за отмяна спрямо индивидуалните решения, с които са приложени тези мерки и които решения са влезли в сила

-правото на ЕС в съответната област конкретно Директива 2001/24/ЕО, не предвижда изрично задължение за държавите членки да въведат обжалваемост на мерките за надзор по отношение на всички кредитори с оглед признаването на мерките за валидни -по правото на държавата членка не е предвидена извъндоговорна отговорност за вреди от законосъобразно поведение на орган или длъжностно лице?

Д)В случай, че се даде тълкуване, че **не е приложимо изискването за незаконосъобразност на съответното поведение на институцията** при обстоятелствата по главното производство, към искове на вложител в кредитна институция за вреди от действия и бездействия на националната централна банка на държавата членка, и по специално за лихви поради неизплатени в срок гарантирани депозити и за депозитите над гарантирания размер, претендирани като вреди за нарушение на членове 63-65, 120 от Договора за функционирането на Европейския съюз, чл.3 от Договора за Европейския съюз и чл.17 от Х. за основните права на Европейския съюз, **са приложими условията, установени от Съда на ЕС за извъндоговорната отговорност за вреди:**

- от законосъобразно поведение на институция, **и конкретно трите кумулативни условия, а именно: наличие на действителна вреда, на причинно-следствена връзка между нея и въпросното действие, както и на необичаен и особен характер на вредата, по специално към иска** за лихви поради неизплатени в срок гарантирани депозити **или**

-в областта на икономическата политика и по специално условието „само ако е налице достатъчно съществено нарушение на висша правна норма за защита на частноправните субекти“, по специално към иск на вложител за депозитите над гарантирания размер, претендирани като вреди, предвид **предоставената широка свобода на преценка на държавите членки във връзка с чл.65, параграф 1, буква б)** от Договора за функционирането на Европейския съюз и мерките по Директива 2001/24/ЕО, за които е приложим реда по националното право, когато обстоятелствата, свързани с кредитна институция и лицето, което претендира вредите, са свързани само с една държава членка, но по отношение на всички вложители са приложими едни и същи норми и конституционния принцип за равенство пред закона?

4. Следва ли от тълкуването на чл.10, параграф 1 във връзка с чл.1, параграф 3, буква і) от и чл. 7, параграф 6 от Директива 94/19/ЕО и правните положения, изведени в решение от 21 декември 2016г., V. и други, Е.:EU:C:2016:975, т. 82 – 84 на Съда на ЕС, че в обхвата на нормите на директивата попадат и вложители,

-чиито депозити не са изискуеми на основание договори и законови разпоредби за периода от преустановяване на плащанията от кредитната институция до отнемането на лиценза ѝ за банкова дейност, в това число съответният вложител не изразил воля за настъпване на тази изискуемост?

-които са се съгласили с клауза, предвиждаща изплащането на гарантирания размер на депозитите по реда на националното законодателство на държавата членка и конкретно след отнемането на лиценза на кредитната институция, която държи депозитите и което условие е спазено и

-посочената клауза в договорите за депозити има силата на закон между страните съгласно националното законодателство на държавата членка?

Следва ли от разпоредбите на тази директива или от друга норма по правото на ЕС, че националният съд не следва да съобрази подобна клауза в договорите за депозити и да разгледа иск на вложител за лихви от неизплащане в срок на гарантирания размер на депозитите по същите договори при условията на извъндоговорната отговорност за вреди от нарушение на правото на ЕС и на основание чл.7, параграф 6 от Директива 94/19?

СПИРА производството по административно дело №2670/2016г. по описа на Административен съд София – град, Първо административно отделение, 12 състав.
ОПРЕДЕЛЕНИЕТО НЕ ПОДЛЕЖИ НА ОБЖАЛВАНЕ.

Съдия: